

Marzenna Magda

"Aksjologiczne aspekty edukacji szkolnej", Kazimierz Denek, Toruń 1999 : [recenzja]

Nauczyciel i Szkoła 3-4 (12-13), 240-241

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Marzenna Magda

Recenzja książki: Kazimierz Denek, *Aksjologiczne aspekty edukacji szkolnej,*

Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 1999, ss. 196

Wydawnictwo Adam Marszałek w Toruniu wydało z końcem 1999 roku niepowtarzalną w treści i formie książkę pracownika naukowego Uniwersytetu im. Adam Mickiewicza Pana Profesora dr hab. Kazimierza Denka pt. *Aksjologiczne aspekty edukacji szkolnej*.

Wiele przyczyn sprawia, że rozprawa pióra Profesora Kazimierza Denka zasługuje na szczególną uwagę i uznanie. Obecnie prowadzi się wiele dyskusji nad kształtem przyszłej polskiej szkoły, który uwarunkowany jest wieloma zmieniającymi się okolicznymi sytuacjami społecznymi i polityczno-gospodarczymi kraju. Zasadniczo chodzi o aksjologiczny aspekt edukacji uczniów, nauczycieli i społeczeństwa.

Omawiana praca składa się z siedmiu rozdziałów poprzedzonych wstępem. Już we *Wstępie* Autor przedstawia genezę pracy nad książką i troskę o jutro polskiej edukacji. Zapewne dzięki temu owa rozprawa nabiera walorów naukowych, teoretycznych, praktycznych i futurologicznych.

W rozdziale pierwszym *Istota wartości i ich znaczenie w edukacji* jednoznacznie zdefiniowano rozumienie wartości. Zwrócono też uwagę na ich rolę w edukacji. Według Autora edukacja nie może istnieć bez wartości. Musi ona odwoływać się do wartości ogólnoludzkich, uniwersalnych, humanistycznych.

Rozdział drugi zawiera klasyfikację wartości. Autor jednak swoją uwagę skoncentrował na wartościach poznawczych i uniwersalnych, które są najbardziej istotne w społeczeństwie demokratycznym.

W trakcie rozpatrywania różnych aspektów wartości z pozycji edukacji i nauk — rozdział III — przedstawiono relację między wartościami, między nimi a człowiekiem, związek z celami i ich klasyfikację.

Kolejno ukazano — w rozdziale IV — wyniki badań własnych nad wartościami preferowanymi przez młodzież, studentów i nauczycieli. Okazuje się, wśród badanych najbardziej respektowane są wartości moralne, społeczne, transcendentalne, uniwersalne i poznawcze (podaję według kolejności wyboru).

Na treść rozdziału V *Ojczyzna* złożyło się omówienie kolejnych zagadnień: syntezy naczelnych wartości, pojęcia „Ojczyzna” — jej funkcji, odniesień i sensu w dziedzinie literackiej. Dokonano również przeglądu badań, które miały odpowiedzieć na podstawowy problem: „Czy Ojczyzna jest wartością dla współczesnej młodzieży polskiej (szkolnej i studenckiej)?”. Autor z pełną dumą stwierdza, że „Polacy w swej naturze, mają zakorzeniony patriotyzm (...). Niezwykle ważne jest w odpowiedni sposób rozbudzać i podsycać ten wewnętrzny płomień do Ojczyzny” (s. 121).

Autor zauważa też — rozdział VI — że nośnikami wartości jest język. Przedstawia z tej perspektywy jego istotę, funkcję i rolę komunikacyjną w edukacji.

Książkę zamyka rozdział *Wartości a edukacja nauczycieli*, w którym zwrócono uwagę na aksjologiczny charakter kształcenia, dokształcania i doskonalenia pedagogów. Słuszny jest pogląd

Autora, że priorytetowy winien być proces przygotowania nauczycieli do nabycia kompetencji w zakresie zadań wychowawczych.

Zakończenie stanowi syntezę zawartych w książce poglądów i opinii. Profesor zauważa, że sprostanie omówionym zadaniom — co porównuje do zdobywania szczytów górskich — jest trudne, ale i satysfakcjonujące.

Bardzo bogata, aktualna i starannie dobrana jest bibliografia. Zaletą też są liczne odnośniki do prac autorów polskich i zagranicznych.

Dostrzec jednak można nieliczne usterki w druku (np. W. Pasternak zamiast W. Pasterniak, s. 64), co jest wynikiem pracy korektora wydawnictwa.

Aktualność tematyki książki jest nadzwyczaj wyjątkowa, gdyż powstała w latach pracy nad reformą edukacji polskiej i daje jej solidne podstawy naukowe. Ogromna wiedza merytoryczna Autora wsparta została Jego doskonałą znajomością ojczystej literatury pięknej, której odpowiednie fragmenty cytuje. Książka celnie trafia w porę i potrzeby pracowników nauki, studentów, nauczycieli oraz zwierzchników różnych jednostek organizacyjnych struktur oświatowych. Prezentowana rozprawa posiada olbrzymie walory merytoryczne. Wyróżniają ją także jasny, precyzyjny, komunikatywny styl i bogate cytaty z literatury pięknej. Wielość kierunków poszukiwań Autora wychodzi naprzeciw potrzebom reformowanej polskiej szkoły, dając konkretne propozycje treściowe.